

LED-es lámpatestekkel végzett korszerősítések előzetes modellezése

avagy

Mi lehet a lámpatestcsere célja?

Szőke Tamás
TUNGSRAM-Schröder Zrt.

Az előadás témái:

- I. miért van a téma még mindig a fókuszban?**
- II. melyek voltak korábban és ma a korszerűsítések céljai?**
- III. korszerűsítési modellek bemutatása**
- IV. mit javasoljon a szakma?**

I. miért van a téma még mindig a fókuszban?

- Még mindig sok a tévhit és kétely a LED-lámpatestekkel kapcsolatban (a karbantartásmentességtől az egészségkárosító hatásig...)
- Még mindig nem könnyű egzakt összehasonlítási alapokat teremteni (mi a fontosabb: a lumen vagy a watt?)
- Hiányzó szabályok (ki dönt és ki ellenőriz, mi alapján? A tervezés szinte csak a hálózatról szól...)
- Változó támogatási elvek (ne romoljon a megvilágítás vagy szabványos legyen?), a finanszírozás igényei

II. melyek voltak korábban és ma a korszerűsítés céljai?

Az elmúlt évek két fő gazdasági modellje a finanszírozás módjából adódott:

- KEOP (2013. évi) – modell jellemzői:

- *nem csökkenhetett a világítási szint (az alul- és túvilágítás megszüntetése nem volt artikulált cél...)*
- *magas jogi igények – garancia, ellenőrzés, adminisztrációs kötelezettségek, stb.*
- *alkalmas lehetett azon települések korszerűsítésére is, ahol nagyon elavult és kisteljesítményű berendezéseket üzemeltettek (pl. 11W, 2x11W, stb.)*

- Piaci finanszírozással működő modellek jellemzői:

- *a teljesítmény és/vagy a műszaki minőségi szint a megkívánt megtérülési időtől függött! Mi fért bele a projektbe?*
- *Inkább a nagyobb teljesítményű berendezések korszerűsítésére volt alkalmas...megfelelő világítás biztosítása mellett...*

II. melyek voltak korábban és ma a korszerűsítés céljai?

Bármelyik modellben is gondolkoztak, nem a világítás megfelelősége volt az elsődleges cél, hanem a megtakarítás és a forrásokhoz való hozzáférés !

Ennek okai:

- Nehezen teljesíthető feltételek (pl. kormányhatározat)
- Magas berendezésárak
- Egyéb bizonytalanságok
- Szakmai hiteltelenség - a technológia (elektronika) túlmisztifikációja! („lapostévé-párhuzam”)
- Döntéshozók „hiánya”

II. melyek voltak korábban és ma a korszerűsítés céljai?

Mindezek szakmai modellekkel nem voltak leírhatók, így az első korszerűsítési projektek a szűken értelmezett eredményekben való hit mellett egyéb bátorsági faktorokat is igényeltek!

Általános megvalósulási értékek a két modellben:

KEOP (2013. évi) modell: kb. 35-45% átlagosan elérhető és vállalható megtakarítás, és magas , inkább 15 év átlagos statikus megtérülés.

Oka: elsősorban a magas kpfcs-arány, ahol a világítási szint javítása is szükséges volt!

Piaci finanszírozással működő modellek: min. 50-60%-os megtakarítás, kb. 7-10 év közötti statikus megtérülés igénye.

II. melyek voltak korábban és **MA** a korszerűsítés céljai?

- Energiatakarékosság – megtérülési idő rövidítése
- Üzemeltetési költségek csökkentése
- Avult berendezések arányának csökkentése
- A lámpatestek tulajdonjogának megszerzése
-
-
-
- Megfelelő világítási szint, biztonság (lakossági nyomás?)

II. melyek voltak korábban és **MA** a korszerűsítés céljai?

- Energiatakarékosság
- Üzemeltetési költségcsökkentése
- Avult berendezések arányának csökkentése
- A lámpatestek tulajdonjogának megszerzése
-
-
-
- Megfelelő világítási szint, biztonság (lakossági nyomás?)

**ÁTLENDÜLTÜNK A
HOLTPONTON!
Már nem csak
korszerűsítésről van szó**

II. melyek voltak korábban és **MA** a korszerűsítés céljai?

A korszerűsítések vagy új beruházások célrendszere a valóságban összetett, a ma várható eredmények (megtérülési idő, megtakarítás mértéke, stb.) előzetes modellezése során is többféle célnak kell a modelleket megfeleltetni!

III. korszerősítési modellek bemutatása

A modellek alapja:

1. A jelenlegi állapot jellemzői:

- kb. 400 település (kisfalvaktól nagyvárosig)
- mintegy 150 ezer fénypont

III. korszerősítési modellek bemutatása

A modellek alapja:

1. A jelenlegi állapotnak megfelelő „ideális” település jellemzői

JELENLEGI LÁMPATESTEK MŰSZAKI ADOTTSÁGAI						HÁLÓZATI ADOTTSÁGOK			JELENLEGI LÁMPATESTEK MENNYISÉGEI		
FF-típus	Meglévő fényforrástelj.	Felvett P (W)	Összes fényáram (lm)	Útra jutó fényáram aránya (hatásfok)	Avultság	Átl. osztásköz (m)	Átl. útszélesség (m)	Max. megvilágítás átl. geometria mellett (lux)	Összes db falusi, külvárosi környezetben	Összes db városi környezetben	Összes db
KPFCS	1x24	32	1800	0,3	0,65	40	4	2,2	70	10	80
KPFCS	1x36	45	2900	0,37	0,65	40	6	2,9	400	190	590
NNA	1x70	87	6600	0,5	0,65	35	8	7,7	50	150	200
NNA	1x100	117	10700	0,5	0,65	35	9	11,0	15	60	75
NNA	1x150	174	15000	0,5	0,65	30	12	13,5	10	40	50
NNA	1x250	280	25000	0,5	0,65	30	14	19,3	1	4	5
Összesen:									546	454	1000

III. korszerősítési modellek bemutatása

A modellek alapja:

2. A különféle korszerősítési célok, elképzelések:

- **A. modell: pályázati forrással, teljes korszerősítés, nagyarányú kompakt fénycsöves lámpatesttel, jellemzően alulvilágított utakkal, szabványközeli megoldásra törekedve...**
- **B. modell: pályázati forrással, részkorszerősítés, a világítási szempontból megvalósítható állománnyal...**
- **C. modell: piaci finanszírozással, teljes korszerősítés, nagyarányú kompakt fénycsöves lámpatesttel, jellemzően alulvilágított utakkal...**
- **D. modell: piaci finanszírozással, részkorszerősítés, a világítási szempontból megvalósítható állománnyal...**

III. korszerősítési modellek bemutatása

A modellek alapja:

2. A különféle korszerősítési célok, elképzelések:

- **A. modell: pályázati forrással, teljes korszerősítés, nagyarányú kompakt fénycsöves lámpatesttel, jellemzően alulvilágított utakkal, szabványközeli megoldásra törekedve...**
- **B. modell: pályázati forrással, részkorszerősítés, a világítási szempontból megvalósítható állománnyal...**
- **C. modell: piaci finanszírozással, teljes korszerősítés, nagyarányú kompakt fénycsöves lámpatesttel, jellemzően alulvilágított utakkal...**
- **D. modell: piaci finanszírozással, részkorszerősítés, a világítási szempontból megvalósítható állománnyal...**

III. korszerősítési modellek bemutatása

A. modell:

JELENLEGI LÁMPATESTEK MŰSZAKI ADOTTSÁGAI						TERVEZETT VILÁGÍTÁS PARAMÉTEREI			
FF-típus	Meglévő fényforrás telj.	Felvett P (W)	Összes fényáram (lm)	Útra jutó fényáram aránya (hatásfok)	Avultság	Útvilágítási igény falusias, külvárosias környezetben		Városias környezet (egyes esetekben nagyobb az igény)	
						Átl. megvil. igény (lux)	Igényelt bruttó lt fényáram (lm)	Megvil. igény (lux)	Igényelt bruttó lt fényáram (lm)
KPFCS	1x24	32	1800	0,3	0,65	4,3	1207	7,2	2021
KPFCS	1x36	45	2900	0,37	0,65	5	2105	7,2	3032
NNA	1x70	87	6600	0,5	0,65	8	3930	10,7	5256
NNA	1x100	117	10700	0,5	0,65	11	6079	15	8289
NNA	1x150	174	15000	0,5	0,65	13,5	8526	15	9474
NNA	1x250	280	25000	0,5	0,65	20	14737	30	22105

III. korszerűsítési modellek bemutatása

A. modell:

INSTALLÁCIÓK MŰSZAKI MUTATÓI					INSTALLÁCIÓK GAZDASÁGI MUTATÓI				
	P ÖSSZES KE (kW)	P ÖSSZES KU (kW)	MEGTAKARÍTÁS (kW)	MEGTAKARÍTÁS (%)	KTG ÖSSZES KE mFt/év	KTG ÖSSZES KU mFt/év	KTG KÜLÖNBSÉG mFt/év	Beruházási KTG ÖSSZES mFt	Megtérülési idő (év)
	2,56	0,970	1,590	62,11%	0,518	0,192	0,327	5,440	16,66
	26,55	14,040	12,510	47,12%	4,897	2,379	2,518	42,020	16,69
	17,4	10,520	6,880	39,54%	2,836	1,613	1,223	15,600	12,75
	8,775	5,582	3,194	36,39%	1,379	0,834	0,545	9,801	18,00
	8,7	4,580	4,120	47,36%	1,318	0,676	0,642	6,942	10,82
	1,4	1,052	0,348	24,86%	0,206	0,151	0,055	1,044	18,91
Összesen:	65,385	36,7435	28,6415	43,80%	11,15	5,84	5,31	80,85	15,23

III. korszerősítési modellek bemutatása

A. modell – következtetések:

- *A megfelelő megvilágítás biztosítása, a világítási szintek helyreállítása továbbra sem oldható meg pályázati források nélkül (több, mint 15 év megtérülés! vagy mazsolázás)*
- *kb. átlagosan 5 lux-ról a szabvány megközelítéséhez átlagosan 7,5 luxra kellett a szintet növelni! Ezért „csak” 43,8% a megtakarítás*
- *Egy fénypontra jutó átlagos költség kb. nettó 80 ezer Ft! (sok ez? vagy kevés?)*
- *Mely célok valósulnak meg: 1. Megfelelő világítási szintek biztosítása, 2. A lámpatestek tulajdonjogának megszerzése, 3. Üzemeltetési költségek csökkentése, avult berendezések arányának csökkentése, 4. Energiatakarékosság-megtérülési idő rövidítése*

III. korszerősítési modellek bemutatása

C. modell:

JELENLEGI LÁMPATESTEK MŰSZAKI ADOTTSÁGAI						TERVEZETT VILÁGÍTÁS PARAMÉTEREI			
						Útvilágítási igény falusias, külvárosias környezetben		Városias környezet (egyes esetekben nagyobb az igény)	
FF-típus	Meglévő fényforrástelj.	Felvett P (W)	Összes fényáram (lm)	Útra jutó fényáram aránya (hatásfok)	Avultság	Átl. megvil. igény (lux)	Igényelt bruttó lt fényáram (lm)	Megvil. igény (lux)	Igényelt bruttó lt fényáram (lm)
KPFCS	1x24	32	1800	0,3	0,65	2,2	618	3	842
KPFCS	1x36	45	2900	0,37	0,65	2,9	1221	5	2105
NNA	1x70	87	6600	0,5	0,65	7,7	3782	8	3930
NNA	1x100	117	10700	0,5	0,65	11	6079	12	6632
NNA	1x150	174	15000	0,5	0,65	13,5	8526	15	9474
NNA	1x250	280	25000	0,5	0,65	20	14737	20	14737

III. korszerősítési modellek bemutatása

C. modell:

INSTALLÁCIÓK MŰSZAKI MUTATÓI					INSTALLÁCIÓK GAZDASÁGI MUTATÓI				
	P ÖSSZES KE (kW)	P ÖSSZES KU (kW)	MEGTAKARÍTÁS (kW)	MEGTAKARÍTÁS (%)	KTG ÖSSZES KE mFt/év	KTG ÖSSZES KU mFt/év	KTG KÜLÖNBS ÉG mFt/év	Beruházási KTG ÖSSZES mFt	Megtérülési idő (év)
	2,56	0,800	1,760	68,75%	0,518	0,152	0,366	4,400	12,01
	26,55	9,800	16,750	63,09%	4,897	1,667	3,230	32,450	10,05
	17,4	7,800	9,600	55,17%	2,836	1,192	1,644	15,600	9,49
	8,775	5,625	3,150	35,90%	1,379	0,825	0,554	6,600	11,92
	8,7	4,580	4,120	47,36%	1,318	0,666	0,652	6,942	10,65
	1,4	0,740	0,660	47,14%	0,206	0,106	0,100	0,872	8,73
Összesen:	65,385	29,345	36,04	55,12%	11,15	4,61	6,55	66,86	10,22

III. korszerűsítési modellek bemutatása

C. modell – következtetések:

- *A világítási szintekkel kapcsolatban felelős döntést kell hozni! Maradhat-e a jelenlegi szint?*
- *A világítási szint megtartása/elfogadása azt eredményezi, hogy az **A-modellhez képest 5 évvel csökken a megtérülési idő és több, mint 10%-kal nő a megtakarítás!***
- *Egy fénypontra jutó átlagos költség kb. nettó 67 ezer Ft! (A-modellhez képest kb. 16%-kal kevesebb)*
- *Mely célok valósulnak meg:*
 - 1. **Energiatakarékosság-megtérülési idő rövidítése,***
 - 2. **Üzemeltetési költségek csökkentése, avult berendezések arányának csökkentése,***
 - 3. **A lámpatestek tulajdonjogának megszerzése,***
 - 4. **Megfelelő világítási szintek biztosítása,***

IV. mit javasoljon a szakma?

- **A pályázati források növelését**
- **Értelmezhető, gyakorlatias követelményeket (pl. konfliktuszónák elsődlegességét)**
- **Pályázati esetben a részkerszerűsítési lehetőség szabályozását a település mérete alapján (állami vagy EU-források esetén ne lehessen mazsolázni...**
- **Szélesebb körű előzetes szakmai tájékoztatás az önkormányzati vezetők számára**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!